

Ženska in njena stvarnost

O «križarskih pohodih» in «materi vseh modrosti»

Ozrile se malo naokoli, spoštovali... Vljudo vabilo so ženske organizacije in posameznice na splošno na vse tiste, ki so navdušeni z križarskim duhom ponosno odločno stopili na poljeh proti zakonu o splavu, oziroma tenceže proti zakoniti pravici do prostovoljne prekinitev nosečnosti.

Ženske namreč na izjavo demokratskega tajnika Piccolija, ki zagovarja in priporoča »dobrodošne pozornosti« za akcije, ki jih je sprožil Gibanje za življenje (Movimento per la vita), odgovorila s podatki o izjavljanju zakonov, ki so jih odobrili tudi predstavniki Krščanske demokracije.

In številke niso razveseljevale vseh delavcev južne Italije je začelo delovati vsega 40 družinskih posredovalnih, v severni pa približno 750, skupaj jih je bilo predvidenih — po zakonskih določilih — na tisoče, glede na potrebe in povpraševanje. Samo za Sicilijo jih je zakonodajalec načrtoval 116, od teh niso odprli niti ene.

Se negativne in manj spodbudni pa so podatki o izjavljanju »zloglasnega« zakona o splavu. V dobri polovici italijanskih bolnišnic ne opravljajo posegov prekinitev nosečnosti, ker se je osebje izreklo proti tem posegom; natančneje je »iz moralnih razlogov« proti besedi in duhu zakona številka 14 75 odst. ginekologov, 62 odst. anesteziistov in 70 odst. pomožnega zdravstvenega osebja.

Javnosti je to podatke posredoval bišni minister za zdravstvo Enoletismo, ko je podal pregled o enoletnem izjavljanju, oziroma neupoštevanju tega zakona. Ponedeljek je tudi, da so v javnih zdravstvenih ustanovah o prvih dvanajstih mesecih veljavnosti zakona opravili približno 169 tisoč posegov, medtem ko so jih iztržakovali najmanj 390 tisoč.

Ta ministru poseg ima danes še posebno, dodatno važnost: pred meseci je pač posredoval prve uradne podatke o slabem izjavljanju zakona, celo s kritiko na tak razplet, danes pa nudi objektivno odgovor tistim silam, ki krivijo zakon, češ da je zakonitost pravice do prekinitev nosečnosti, zagovarja razveljavitev nekaterih določil zakona o splavu.

Kdor pač bolj kot v boginjo »Usodo« veruje v človeška dejanja, se bo spraševal, kakšno vlogo igra pri vsem tem koncentričnem napadu na zakon, ki ima veliko pomanjkljivosti, največja je v tem, da se ne izvaja, neugna ni vračilek »Stučaj«.

Nedvomno je bil navdahnjen z veliko mero domišljije in preračunljivosti, čeprav ima pri tem človeška roka prste vmes. Vendar ta roka ni ženskega spola, niti ne viti meča pravčnosti in še najmanj prinosa baklo napredka.

Teško je namreč verjeti zagotovilo o spoštovanju človeškega življenja, če jih njihovi razglašali konkretno ne izvajajo. Zakon o splavu ni samo zakon, ki omogoča prostovoljno prekinjanje nosečnosti v javnih zdravstvenih strukturah, je tudi, če ne predvsem, zakonsko obdelan poskus, da bi sam pojav številnih zavrtil, če že ne preprečil. Ravno ne izvajanje zakona in tudi določil o ustanavljanju in delovanju družinskih posredovalnic — za neizvajanje obeh — se je treba v prvi vrsti zahvaliti prav »zagovornikom življenja« — pa je poskus dejansko onemogočil.

Preudarnost in previdnost sta nedvomno izredni odliki, edina nevarnost je, da ne bi bili jalovi. In prav to možnost so ženske že okusile in to ravno ob »najbistvenejšem« njihovih poslanstev — materinstvu z vsem, kar sodi poleg in ki seveda jalovost izključuje.

»Zagovornikom življenja« je smati vseh modrosti narekovala križarske vojne, levičarskim silam, pa je »dopuščala« zgolj obsodbe. Načelne izjave kot take, pa ne bodo zaustavile ne »bojnikov za življenje«, ne v bistvu načele vprašanje splava, pojma, ki je najprej in predvsem tragičen za žensko. (bp)

Tržaški partizanski pevski zbor se pripravlja na novo plodno sezono

Ob začetku nove sezone, ki jo bo odprl z nastopom v Jamljah ob odkritju spomenika padlim, ki bo v nedeljo, 21. septembra, čuti TPPZ dolžnost, da seznani javnost in podporne člane s svojo dejavnostjo. V letu, ko proslavljamo 35. obletnico osvoboditve, je partizanski zbor imel rekordno število nastopov. Nastopil je doma v zamejstvu, v matični domovini, na Koroskem in v Italiji. Kazipot naši dejavnosti je bil občni zbor, ki smo ga imeli v novih prostorih. Ureditvi teh prostorov, ki obsegajo dvorano za vaje, zbirni prostor in pisarno, so pripomogli vsi člani in delo je bilo dokončano v rekordnem času.

Na občnem zboru je vodstvo TPPZ predstavilo javnosti nov album plošč z naslovom Zemlja in narodi. Posvečen je vsem tistim ljudem, ki si utirajo pot v svobodo. Plošča obsega tri dele: v prvem so pesmi NOV in mednarodnega uporniškega gibanja; v drugem pesmi južne Afrike in Latinske Amerike, v tretjem pa mednarodne »lelavske« pesmi. Ploščo je založila ZIT, za vezne tekste in poezije pa so poskrbeli znani pesniki.

Zbor je prejel mnogo vabil za nastop, marsikateremu pa je moral odreči, ker so gostitelji želeli, da bi nastopil med tednom. To pa ni mogoče, ker so pevci v službi. Poleg tega je treba poudariti, da žrtvujejo veliko svojega prostega časa za vaje in da vsak od njih prevozi poprečno 15 kilometrov, da se lahko udeležijo. Preden preidemo k programu letošnje sezone naj dodamo tudi, da je zboru s prihranki letos uspelo kupiti kombi in ovozčenje, upa pa tudi, da bo lahko poskrbel ob desletnici za nove uniforme.

Ob desetletnici namerava TPPZ izdati almanah s slikovnim gradivom o delovanju zbora in s pripeki vidnih osebnosti NOV in odprniškega gibanja. Vse to kljub skromnim prispevkom, kaplji v morju potreb, ki jih dobiva od pristojnih organov.

Med koncerti, za katere se je odločil odbor TPPZ na zadnji seji, naj omenimo sledeče: 21. septembra v Jamljah, 25. in 26. oktobra gostovanje v Celovcu ter na spominski svčanosti v Mauthausnu, ki jo pripravlja avstrijski antifašistični odbor, da bi počasi žrtve nacističnega nasilja. V novembru ima zbor v načrtu gostovanje v Zagrebu na festivalu revolucionarne pesni, v Mariboru in v Ravnah na Koroskem. Poleg tega bo TPPZ nastopil v Tolminu in Bocu, na vsakoletni reviji Primorska poje in z gostovanjem v Reggio Emiliji se bo poklonil spominu bratov Cervi. Odbor preučuje tudi možnost gostovanja med beneškimi izseljenici v Švic.

Ob koncu se poziv zbora vsem tistim pevcem, ki še niso vključeni v zamejsko pevsko družino in ki jim je pri srcu partizanska in borbeno pesem. Pridite tovariši, zapojte z nami. Vrata TPPZ so odprta na stečaj.

OSKAR KJUDER

Na sliki: izmed koncertov TPPZ.

VELETRGOVINA

PAM

VEČ ZA MANJ

TRST: vogal med drevoredom Campi Elisi in ulico d'Alviano

olivno olje 2 mondi 1 l lir 1980

tun palmera naravni 170 g lir 1170

prašek bio scala za pralni stroj - velik format 4,5 kg 4890

testenine iz ostre pšenične moke 1 kg lir 620

fizol de rica «cannellini» 3 pločevinke 400 g lir 795

riž arborio erik 1900 g 1360

juncji zrezki s kostjo «fiorentine» 1 kg lir 7090

nutella velik format 471 g lir 1860

olupljeni paradizniki positano 800 g lir 295

crackers snell 750 g lir 980

sir carnia 10 dkg lir 338

kava italcappè v vrečkah po 200 g lir 1240

mleko ala polnomastno rok 6 mesecev 1 kg lir 490

kava splendid v vrečkah po 400 g lir 3080

belo/rdeče namizno vino 2 l lir 860 + st.

RADIO VELETRGOVINA

TRST 1. 7.00, 8.00, 10.00, 14.00, 17.00, 19.00

Poročila: 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutrarnji almanah; »Oseba na vozila dand; 9.00 Otroški kotiček; 9.20 Utrinski iz opret in glasbene skice; 10.10 Radijski koncert: Operni biseri; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Na goriskem valu; 12.30 Melodije od vsepoved; 13.20 Zborovska glasba raznih narodov; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.10 Radi smo jih poslali; 14.30 Roman v nadaljevanjih - Janez Jalen; »Ovčar Marko 2. del; 15.00 Glasbeni popoldan za madi; 16.00 Goriske podobice; 16.50 Deset minut z orkestrom Berta Bacharacha; 17.10 Klasični album; Baletna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Slovenski priimki v Furlaniji in na Goriskem; 18.35 Priljubljeni motivi.

KOPER (Italijanski program)

8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 8.00 Dobro jutro z glasbo; 9.00 Štirje koraki; 10.00 Z nami je...; 10.40 Muzik; 11.00 Festival; 11.32 Kim, svet mladit; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Mala diskoteka; 15.00 Prijetno popoldne; 15.33 Glasba; 15.45 Z nami je...; 16.00 Samoupravljalec; 16.10 Izbrali smo za vas; 16.45 Glas Donatelle Rettore; 17.00 Kultura in družba; 17.32 Crash; 17.55 Izletnik; 18.00 Glasba, sport, radovednost; 19.12 Poslušamo jih skupaj; 19.32 Petkov koncert.

KOPER (Slovenski program)

7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.05 Jutrarnji blok; 8.15 Najava sporeda; 14.00 Pregled dogodkov, najava sporeda: 14.05 Jugoslovanska pop scena; 14.30 Svirac svira, ko lo igra - spored pesmi in plesov narodov Jugoslavije; 15.00 S.polnimi jadrji; 15.37 Glasbeni notes; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Vaš telefon; naš mikrofon in zborovska skladba na vsi telefonski klic; 25.88; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 Zabavna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.00 Glasbeno prebujanje; 7.15 Ulica Asiago Tenda; 9.00 Radio anch'io, glasbena oddaja; 11.00 Jutrarnji variete; 12.03 Vi in jaz; 14.30 Soliska vzgoja; 15.03 Rally; 15.30 Popolnanska srečanja; 17.00 Patchwork; 19.30 Mož, dva obraza; 20.25 Glasbena oddaja.

LUUBLJANA

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 7.50 Dobro jutro, otroci; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.30 Glasbena pravljica; 10.05 Z radiom na poti; 10.40 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za...; 12.35 Znano in priljubljeno; 13.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Pihalne godbe; 14.30 Priporočajo vam...; 14.50 Človek in zdravje; 15.05 Kol. Rapodija in Potkan ples; 15.25 Naši postulatisti festital in podzdravljajo; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Napotki za turiste; 16.35 Zabavna glasba; 17.00 »Vrtljak«; 18.00 Studio ob 18.00; 19.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi; Iz del Frana Gerbiča; 19.30 S knjižnega trga; 20.35 Lahko noč, otroci; 20.45 Minute z Blejskim vintetom; 21.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 22.05 Oddaja o morju in pomorskih.

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

13.00 Poletni maraton

13.25 Vremenska slika

13.30 DNEVNIK

13.35 Danes v parlamentu

17.00 Zgodbe starega Zahoda - TV film

17.50 Risanke

18.00 Mazinga »Z« - risani film

18.50 Pravičje... tako - risanke

18.35 Oddaja o dorasčajoči mladini

18.50 Filmska kamera in potni list - dok. oddaja

Madagaskar: Odisavljeni otok

19.20 »La frontiera del drago« - 5. epizoda

19.45 Almanah

19.45 Vremenske razmere

20.00 DNEVNIK

20.40 Ping pong - Mnenja o dogodkih in problemih aktualnosti

21.30 »Prendi i soldi e scappa« - film z Woody Allenom. Ob koncu DNEVNIK, Danes v parlamentu in Vremenske razmere

Drugi kanal

13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri

13.30 Soliska vzgoja; Med solo in delom

14.00 Rim: Tenis

14.10 Italija - Avstralijska Harold Lloyd show - 17. epizoda

19.15 Astro robot - kontakt ipison - risani film

Napoved vremena

19.45 DNEVNIK 2 - Odprti studio

20.40 Zenska v belem - 2. del TV nadalj.

21.45 Italijani: Concerto Marchesi

22.45 Jeans koncert: Eugenio Finardi

Ob koncu DNEVNIK 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

19.00 DNEVNIK 3

19.30 Gianni in Pinotto

19.35 »Il drama antico«

20.05 Soliska vzgoja

20.35 Gustav - risanke

20.40 Samova ženska - grško-rimska komedija

21.50 Bog in maska

22.10 DNEVNIK 3

22.40 Gianni in Pinotto (ponovitev)

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

9.45 in 15.55 TV z želi: Morje pripoveduje, Ruščina. Kako preživeti na pustem otoku, Angleščina, Zgodba...

18.20 Poročila

18.25 Leti, leti pikapolonica, lutkovna nadalj.

18.40 Družina Smola

19.05 Srečanje okteta 80, 2. oddaja

19.35 Obzorje

19.45 Zivljenje na skalni obali in trdnem dnu

20.15 Risanke

20.25 Zrno do zrna

20.30 TV DNEVNIK

21.00 Glasba iz ateljeja, zabavno glasbena oddaja

22.55 Blavinski sedem, serijski film

22.50 V znamenju

23.05 Nočni kino: Prekleti, angleški film

Koper

17.30 Glasbena oddaja

18.00 Film - ponovitev

19.40 Stičisce

20.00 Aktualna tema

20.30 David in Jisa - film

22.00 TV DNEVNIK

22.15 Reklama oddaja

22.30 Gospa sodnica - TV film

Primer Françoise Morel

23.45 Baletni koraki

DUŠAN ŽELJEZNOV

DIVJALI SO MED VOJNO PO PRIMORSKI

76. Kreisleiter NSDAP Franz Hradetzky

Preiskovalec: Kaj predstavlja postopanje, da se vzame otrokom možnost učiti se in spoštovati materin jezik?

Hradetzky: To predstavlja ponemčenje. Ponemčenje pa predstavlja pritisk na slovenski narod.

Preiskovalec: Lahko tvori ta zločin proti slovenskemu narodu osnovo za nastanek odprniškega gibanja?

Hradetzky: Da, na vsak način.

Preiskovalec: Kakšen namen so imeli nemški tečaji za odrasle?

Hradetzky: Nemski tečaji so imeli namen, da se odrasli kmalu naučijo nemškega jezika in so tako tudi predstavljal ukrep za ponemčenje.

Preiskovalec: Je odprniško gibanje predstavljalo ovi-

ro za izvajanje prej omenjenih dveh ukrepov?

Hradetzky: To je nedvomno.

Preiskovalec: Je predstavljalo delovanje drugih vam podrejenih uradov tudi akt ponemčevanja na Gorenjskem?

Hradetzky: V določenem obsegu so tudi ostali uradi delali v tej smeri.

Preiskovalec: Kakšni nemški uradi, razen vašega, so še bili v Škofji Loki?

Hradetzky: Urad gestapa pod vodstvom SS - Untersturmführerja Hitzlerja. Izpostava delovnega urada, imena vodje se ne spominjam več. Zollgrenzschutzkomissariat - komisarjat obmeje carine, tudi imena njegovega vodje se ne morem več spomniti, pač pa je bil vodja Zollgrenzschutz za Gorenjsko Regierungsrat Ernst na Bledu. Bataljon nemške vojske, komandant tega bataljona je bil major Auer.

Bezirksführer Kärntner Volksbunda za ta okraj je bil Samonik.

Preiskovalec: Kakšno je bilo vaše sodelovanje in prav tako sodelovanje vam podrejenih uradov z izpostavo komandirja SIPO in SD?

Hradetzky: Sodelovanje z izpostavo KdS je bilo sledeče: od časa do časa je predložil seznam uradnikov mojega urada radi političnega pregleda, uporaba političnega komisarjata podrejenega orožništva po izpostavi KdS za izvrševanje njenih nalogov, sodelovanje vseh ostalih uradov na zahtevo pri reševanju po gestapu sestavljenih nalogov.

Preiskovalec: Kakšno je bilo sodelovanje z gestapom županov, ki ste jih vi na novo imenovali?

Hradetzky: Župani so bili istočasno krajevna policijska oblast in so kot taki izvrševali naloge gestapa.

Preiskovalec: Kdo je dal osnovne karakteristike, ki so bile merodajne za masovna izseljevanja v juniju in juliju 1941?

Hradetzky: Glede na mojo izjavo, da so bili župani krajevna policijska oblast in so kot taki bili podrejeni gestapu, so oni podali karakteristike, ki so bile merodajne za izselitve.

Preiskovalec: Katere naloge je moralo izvršiti orožništvo pri izselitvenih akcijah?

Hradetzky: Orožništvo se je v posameznih krajih uporabljalo za podporo redarstveni policiji pri dejanskem transportu izseljencev, če se je to zahtevalo.

Preiskovalec: V koliko se je poslužil Bezirksführer KVB pri ustanavljanju te organizacije vam podrejenega upravnega aparata?

Hradetzky: Upravni aparat mu je bil dolžan dajati informacije, pri svojem nadaljnjem delovanju se je opiral na župane in v prvi vrsti na izpostavo KdS v Škofji Loki.

Preiskovalec: Kdaj ste zapustili Škofjo Loko in kdo je z vami prevzel posle?

Hradetzky: Škofjo Loko sem zapustil približno 30. avgusta 1941. Urad se je nato razpustil in se je okraj v pogledu uprave priključil političnemu komisarju v Kranju. V Kranju je bil tedaj politični komisar dr. Skalka.

